

MINISTERSTWO
ROZWOJU

Polityka
Nowej
Szansy

POLITYKA NOWEJ SZANSY
RAPORT Z MONITOROWANIA DZIAŁAŃ
PODJĘTYCH W 2016 R.

Warszawa, 2017

Wprowadzenie

Zgodnie z zapisami programu *Polityka Nowej Szansy* (PNS), przyjętego przez Radę Ministrów dnia 22 lipca 2014 r., minister właściwy do spraw gospodarki jest odpowiedzialny za koordynację i monitorowanie postępów we wdrażaniu działań zawartych w programie.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2015 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Rozwoju oraz zniesienia Ministerstwa Gospodarki, stanowi, iż zagadnienia znajdujące się w dziale gospodarka należą do kompetencji Ministra Rozwoju, który tym samym dokonuje monitorowania realizacji działań PNS podjętych w 2016 r.

Ocena wdrażania PNS przeprowadzana jest w pierwszym kwartale każdego roku obowiązywania programu (2014-2020), we współpracy z instytucjami wdrażającymi, odpowiedzialnymi za realizację poszczególnych inicjatyw.

Raport pokazuje postępy we wdrażaniu zaplanowanych zadań w podziale na cztery działania kierunkowe. Na końcu dokumentu znajduje się tabela z aktualnymi wartościami wskaźników, służących monitorowaniu i ocenie skuteczności programu PNS.

W ramach Polityki Nowej Szansy, w poszczególnych działaniach kierunkowych w 2016 r. zaplanowano realizację zadań:

1. Zapobieganie sytuacjom kryzysowym przedsiębiorstw – zapewnienie przedsiębiorcom, stojącym u progu sytuacji kryzysowej wsparcia o charakterze doradczo-informacyjnym, odpowiadającego ich aktualnym potrzebom. Wsparcie to będzie miało charakter systemowy, a jego ramy zostaną zbudowane dzięki uczestnictwu Polski w międzynarodowym projekcie EARLY WARNING EUROPE. Realizacja projektu rozpoczęła się w grudniu 2016 r., a za jego wdrożenie odpowiada Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości we współpracy z Fundacją Firmy Rodzinne. Ponadto w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych poszczególne województwa realizują działania z zakresu wsparcia doradczego dla przedsiębiorców o charakterze prewencyjnym wobec występowania sytuacji kryzysowych w przedsiębiorstwie oraz działania. Dodatkowo Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, w realizowanych przez siebie projektach, kontynuuje działania zmierzające w kierunku dostosowania programów kształcenia do realiów prowadzenia działalności gospodarczej.
2. Ograniczanie ryzyka przedwczesnej likwidacji przedsiębiorstw – stworzenie podstaw prawnych programu pomocowego, który umożliwi udzielanie pomocy publicznej

w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorstw w trudnościach bez każdorazowej notyfikacji pomocy; trwały prace nad nowelizacją ustawy – Prawo restrukturyzacyjne oraz przygotowaniem rozporządzenia wykonawczego określającego podmiot udzielający pomocy, warunki i tryb jej udzielania, stanowiących program pomocowy, który został wstępnie zaakceptowany przez Komisję Europejską pod warunkiem wprowadzenia zmian przedstawionych przez KE w trakcie procedury notyfikacyjnej.

3. Sprawne przeprowadzenie likwidacji przedsiębiorstw – przygotowanie merytoryczne sędziów orzekających w sprawach upadłościowych poprzez organizowanie szkoleń w przeprowadzanych przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury.
4. Wsparcie ponownego podejmowania działalności gospodarczej – nowy start – realizacja przez regiony zadań obejmujących wsparcie psychologiczno-doradcze (coaching) przy podejmowaniu działalności gospodarczej, zaplanowanych w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych.

1. ZAPOBIEGANIE SYTUACJOM KRYZYSOWYM PRZEDSIĘBIORSTW

Polityka Nowej Szansy podkreśla, iż właściwe zarządzanie przedsiębiorstwem w znacznym stopniu może zminimalizować ryzyko wystąpienia sytuacji kryzysowej w firmie. Należy, zatem stworzyć możliwości, które ułatwią potencjalnym i aktualnie działającym przedsiębiorcom pozyskanie wiedzy i umiejętności z zakresu m.in. zarządzania finansami, zmianą i ryzykiem, znajomości instrumentów wsparcia dla przedsiębiorców znajdujących się w trudnej sytuacji, a także regulacji prawnych, w szczególności dotyczących procedur naprawczych i upadłościowych.

Przedstawione w tym punkcie inicjatywy, podejmowane zarówno na szczeblu centralnym, jak i regionalnym realizują działania wdrażane w ramach tzw. pierwszego działania kierunkowego Polityki Nowej Szansy pn. *Zapobieganie sytuacjom kryzysowym w przedsiębiorstwie*. W ramach działania określonego jako „Usługi informacyjno-doradcze dla przedsiębiorców w zakresie przeciwdziałania sytuacjom kryzysowym” przewidzianego do realizacji do 2020 r., w zakresie pierwszego działania kierunkowego *Zapobieganie sytuacjom kryzysowym w przedsiębiorstwie*, w dniu 1 grudnia 2016 roku Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) rozpoczęła realizację projektu współfinansowanego ze środków COSME Early Warning Europe, którego celem jest zbudowanie systemu wsparcia przedsiębiorstw, które znalazły się w sytuacji kryzysowej lub widzą u siebie pierwsze oznaki nadciągających trudności.

Projekt będzie realizowany przez międzynarodowe konsorcjum, w skład którego, obok Agencji i drugiego partnera ze strony polskiej, Fundacji Firmy Rodzinne, wchodzi również: Ministry of Business and Growth (Dania), Team-U-Restart GmbH (Niemcy), Federation Asturiana de Empresarios (Hiszpania), Institute of the Hellenic Confederation of Professionals (Grecja), Athens Chamber of Tradesman (Grecja), Unione Industriale Torino (Włochy), Federacion Nacional de Trabajadores Autonomos (Hiszpania), Comunidad de Madrid (Hiszpania), Eurochambers-Asociacion des Chambres de Commerce et d'Industrie Europeennes Asociacion INT (Belgia), European Small Business Alliance of Small and Medium Independent Enterprises (Belgia), DYZO (Belgia), UNIZO (Belgia).

Projekt zakłada funkcjonowanie w Polsce systemu wsparcia przedsiębiorstw w trudnościach poprzez stworzenie:

- ogólnopolskiej sieci konsultantów, do których przedsiębiorcy będą mogli zwrócić się o pomoc w zdiagnozowaniu stanu firmy i wskazanie im możliwości wsparcia,

- ogólnopolskiej sieci mentorów, czyli doświadczonych przedsiębiorców, którzy *pro bono* będą pracować z przedsiębiorcą, wspierając go w procesie wychodzenia z kryzysu, służąc swoją radą i doświadczeniem. Do współpracy zostaną zaproszone osoby z wieloletnim doświadczeniem w prowadzeniu działalności gospodarczej - przedsiębiorcy, którzy odnieśli sukces, są rozpoznawani na rynku, cieszą się autorytetem w swoim środowisku i zechcą poświęcić swój wolny czas na dzielenie się doświadczeniem,
- sieci doradców – specjalistów od prawa restrukturyzacyjnego – do których konsultanci kierować będą przedsiębiorców, znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, gdyż w niektórych przypadkach konieczne będzie przeprowadzenie postępowania restrukturyzacyjnego lub upadłościowego. Właściwie przeprowadzony proces może zminimalizować negatywne skutki upadłości dla wszystkich interesariuszy – właściciela przedsiębiorstwa i jego rodziny, pracowników, kontrahentów i wierzycieli.

W roku 2016 trwały prace nad przygotowaniem założeń projektu i złożeniem wniosku o dofinansowanie do Agencji Wykonawczej ds. małych i średnich przedsiębiorstw (Executive Agency for Small and Medium-sized Enterprises – EASME), utworzonej przez Komisję w celu zarządzania w jej imieniu programami unijnymi, w tym również programem COSME. Projekt został przyjęty do realizacji 1 grudnia 2016 roku. Wartość projektu wynosi 3,8 mln EUR, będzie on realizowany przez 36 miesięcy. Budżet na działania strony polskiej (PARP i Fundacja Firm Rodzinnych) wynosi ok. 560 tys. EUR.

Od września 2016 roku trwały prace nad ustaleniem koncepcji działań projektowych w Polsce (PARP i Fundacja Firmy Rodzinne), w szczególności sposobu wyboru konsultantów i mentorów, zasad współpracy konsultantów (za stworzenie sieci konsultantów odpowiada PARP) oraz mentorów (odpowiedzialna: Fundacja Firmy Rodzinne). Wybór konsultantów w pierwszych 4 województwach, gdzie prowadzony będzie pilotaż, został zaplanowany na marzec 2017 r.¹.

Opracowano założenia strony WWW projektu, która będzie zakładką na stronie PARP. Strona prowadzona będzie zarówno przez PARP jak i FFR z wzajemnym przekierowywaniem na stronę partnera.

¹ W chwili obecnej konsultanci są już wybrani.

Więcej informacji na temat projektu można znaleźć na stronie: <http://www.parp.gov.pl/early-warning-europe-early-warning-poland-2>

W roku 2016 nawiązano też roboczy kontakt z Ministerstwem Sprawiedliwości w celu stworzenia, na bazie akredytowanych przez Ministerstwo doradców restrukturyzacyjnych, sieci doradców, którzy współpracowaliby z Early Warning Polska.

Polityka Nowej Szansy podkreśla, iż właściwe zarządzanie przedsiębiorstwem w znacznym stopniu może zminimalizować ryzyko wystąpienia sytuacji kryzysowej w firmie. Należy zatem stworzyć możliwości, które ułatwią potencjalnym i aktualnie działającym przedsiębiorcom pozyskanie wiedzy i umiejętności z zakresu m.in. zarządzania finansami, zmianą i ryzykiem, znajomości instrumentów wsparcia dla przedsiębiorców znajdujących się w trudnej sytuacji, a także regulacji prawnych, w szczególności dotyczących procedur restrukturyzacyjnych i upadłościowych. Działania o takim charakterze wpisują się w projekt Early Warning.

Polityka Nowej Szansy, dostrzega potrzebę stałego zwiększania świadomości obywateli oraz ich wiedzy w dziedzinach, które wpływają na zapewnienie stabilnej sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstwa. Dlatego też wskazane jest wykorzystanie w tym celu systemu kształcenia, i zarówno na etapie edukacji szkolnej, jak i studiów wyższych należy zadbać o przekazywanie treści, które wpisują się w zwiększanie umiejętności przyszłych przedsiębiorców w zakresie przezwycięzania sytuacji kryzysowej.

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego odpowiada za wdrażanie zawartego w PNS, w obszarze *Zapobiegania sytuacjom kryzysowym w przedsiębiorstwie* działania pn. *Wsparcie uczelni w procesie dostosowywania programów kształcenia do realiów prowadzenia działalności gospodarczej*. Jego realizacja odbywa się w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.

W 2016 r. kontynuowany był Program Rozwoju Kompetencji (PRK), służący podniesieniu kompetencji osób uczestniczących w edukacji na poziomie wyższym, odpowiadających potrzebom gospodarki oraz rynku pracy, określonych w oparciu o najnowsze badania. Program obejmuje rozwój kompetencji poszukiwanych przez pracodawców tj. kompetencji interpersonalnych, analitycznych, w zakresie przedsiębiorczości. W marcu 2016 r. rozstrzygnięto pierwszy konkurs oraz rozpoczęto realizację 63 spośród 65 projektów wyłonionych do dofinansowania. W listopadzie 2016 rozstrzygnięto drugi konkurs, w ramach którego planowane jest podpisanie 133 umów o dofinansowanie. Budżet konkursu ogłoszonego w 2016 r. wynosi 250 mln PLN.

W listopadzie 2016 r. rozstrzygnięto konkurs pn. *Nowe programy kształcenia*. Obejmuje on realizację programów kształcenia o profilu ogólnoakademickim lub praktycznym,

dostosowanych, w oparciu o analizy i prognozy, do potrzeb gospodarki, rynku pracy i społeczeństwa, w tym programów realizujących wskazane potrzeby na poziomie regionalnym, finansowanych ze środków będących w gestii marszałków województw. Przedłożone projekty muszą obejmować swoim zakresem merytorycznym działania włączające pracodawców w przygotowanie programów kształcenia i ich realizację. Ponadto, projekty w ramach konkursu na *Nowe Programy Kształcenia* muszą odpowiadać na potrzeby poszczególnych województw, określone w Regionalnych Strategiach Innowacji. Z tego względu, projekt złożony w ramach ww. konkursu musi posiadać pozytywną opinię samorządu województwa potwierdzającą zgodność zaplanowanych w nim działań z RSI województwa, na którego potrzeby realizowane będzie kształcenie w ramach projektu. Planowane jest podpisanie 40 umów o dofinansowanie. Budżet konkursu wynosi 200 mln PLN.

W 2016 r. rozpoczęto również wdrażanie 28 projektów wyłonionych w ramach konkursu *Akademickie Biura Karier*, ogłoszonego w październiku 2015 r. Obejmują one realizację zadań związanych z bezpośrednim wsparciem studentów w rozpoczęciu aktywności zawodowej na rynku pracy, poprzez poszerzenie zakresu i jakości usług świadczonych przez biuro karier lub inną jednostkę świadczącą analogiczne usługi na rzecz studentów, w szczególności w zakresie indywidualnego poradnictwa zawodowego oraz zakładania własnej działalności gospodarczej, coachingu, mentoringu i kształcenia przedsiębiorczości. W ramach konkursu wydatkowano 19 mln PLN.

Ponadto, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego rozpoczęło realizację projektu pozakonkursowego *Program praktyk zawodowych w Państwowych Wyższych Szkołach Zawodowych*. Program jest rozwiązaniem systemowym, polegającym na wypracowaniu, testowaniu oraz trwałym wdrożeniu 6-miesięcznych obowiązkowych praktyk studenckich dla studentów Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych (PWSZ). W listopadzie 2016 r. zatwierdzono listę 27 uczelni, których oferty uzyskały finansowanie. W systemie praktyk zawodowych weźmie udział około 3 500 studentów. Rezultatem projektu będzie rozwój kompetencji studentów, zwiększenie elastyczności uczelni w zakresie tworzenia programów kształcenia oraz zacieśnienie współpracy między uczelniami a pracodawcami. Kwota wydatkowana w 2016 r. wyniosła ok.124 tys. zł.

Niezależnie od powyższego, na poziomie regionalnym podejmuje się działania o charakterze szkoleniowo-doradczym, które mają spowodować, aby przedsiębiorcy lepiej radzili sobie z trudną sytuacją ekonomiczną firmy. Te inicjatywy również wpisują się w obszar działania

„Usługi informacyjno-doradcze dla przedsiębiorców w zakresie przeciwdziałania sytuacjom kryzysowym” w obszarze *Zapobieganie sytuacjom kryzysowym w przedsiębiorstwie*.

Część działań, jakie zaplanowano na szczeblu regionalnym została rozpoczęta już w roku 2015, jednakże należy bardzo wyraźnie podkreślić, że nie wszystkie województwa przewidziały w Regionalnych Programach Operacyjnych takie aktywności, które ściśle wpisują się w działania kierunkowe PNS. Są to najczęściej działania o charakterze informacyjno-doradczym, ukierunkowane na dostarczenie przedsiębiorcom wiedzy w zakresie poprawy zarządzania, przeciwdziałania szeroko rozumianym skutkom zmiany gospodarczej, itp. W taki zakres szkoleń i doradztwa wpisuje się zatem prewencja sytuacji kryzysowych w przedsiębiorstwie.

Regionalne Programy Operacyjne obejmują m.in. wsparcie, ukierunkowane na nabycie przez przedsiębiorców umiejętność bycia elastycznym i zdolnym do zmian. Stwarza im to większe szanse na szybkie dostosowanie się do uwarunkowań rynkowych i tym samym umożliwia podniesienia ich konkurencyjności. Wzmocnienie adaptacyjności przedsiębiorstw do zmian odbywa się również poprzez wsparcie rozwoju kompetencji i kwalifikacji przedsiębiorców, umożliwiające poprawę jakości zarządzania, co w dalszej kolejności przekłada się na bardziej efektywne zapobieganie sytuacjom kryzysowym. Adresatem tego wsparcia są mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, w szczególności ich właściciele/kadra zarządzająca.

Inicjatywy podejmowane przez regiony w ramach pierwszego działania kierunkowego PNS „Zapobieganie sytuacjom kryzysowym przedsiębiorstw” są realizowane w ramach RPO, ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Z informacji przekazanych przez Urzędy Marszałkowskie wiadomo, że działania o charakterze prewencyjnym wobec występowania sytuacji kryzysowych w firmach zostały przewidziane i rozpoczęto ich wdrażanie w województwach: podkarpackim, łódzkim, śląskim, podlaskim, dolnośląskim, małopolskim, zachodniopomorskim, opolskim, pomorskim, warmińsko-mazurskim.

W województwie podkarpackim założenia programu *Polityki Nowej Szansy* realizowane są poprzez działania, za których wdrażanie odpowiada Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Pierwsze z ww. działań (7.5 - *Rozwój kompetencji pracowników sektora MŚP*), wdrażane w systemie popytowym, obejmuje dofinansowanie usług rozwojowych, w tym podnoszenie kwalifikacji pracowników, wynikających z diagnozy potrzeb rozwojowych przedsiębiorstwa. Realizacja wsparcia doradczego i szkoleniowego dla pracowników sektora MŚP, koncentruje się m.in. na zapobieganiu sytuacjom kryzysowym występującym lub mogącym wystąpić w przedsiębiorstwach.

Do końca 2016 r. ogłoszony został jeden konkurs w ramach ww. działania. Ogólna pula środków jaka została przeznaczona na dofinansowanie projektów wyniosła ok. 21 mln zł (w całości wkład UE). Nabór wniosków rozpoczął się 30 grudnia 2016 r. i trwał do 13 stycznia 2017 r. W odpowiedzi na nabór zostało złożonych 16 wniosków na łączną kwotę ok. 99 mln zł, z czego wartość dofinansowania wyniosła ok. 73 mln zł, która w całości stanowi wkład UE.

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego **Województwa Łódzkiego** na lata 2014–2020 realizacja działań kierunkowych PNS przewidziana jest poprzez oferowanie wsparcia na rzecz przeciwdziałania sytuacjom kryzysowym w przedsiębiorstwach (Oś Priorytetowa X *Adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw w regionie*, Działanie X.2 *Rozwój pracowników i przedsiębiorstw*, Poddziałanie X.2.1 *Konkurencyjność przedsiębiorstw i ich pracowników*). W ramach powyższego udostępnione zostaną środki m.in. na:

- 1) wdrażanie zarządzania strategicznego (w tym zarządzania zasobami ludzkimi) i nowoczesnych metod zarządzania przedsiębiorstwem, z uwzględnieniem zarządzania rozwojem przedsiębiorstwa (w tym w sytuacjach kryzysowych),
- 2) wsparcie doradcze na rzecz zapobiegania sytuacjom kryzysowym przedsiębiorstw, które odczuwają negatywne skutki zmiany gospodarczej,
- 3) zapewnianie przedsiębiorcy, który znalazł się w sytuacji kryzysowej, wsparcia doradczego w zakresie opracowania i wdrożenia planu rozwoju działalności lub planu restrukturyzacji.

Środki te udostępnione będą na rzecz małych i średnich przedsiębiorców przez operatora/beneficjenta wybranego w konkursie o dofinansowanie. Przedsiębiorstwa (po zakwalifikowaniu do projektu realizowanego przez operatora) będą otrzymywały wsparcie w formie bonów na wybraną przez siebie usługę zamieszczoną w bazie prowadzonej przez PARP tj. Bazy Usług Rozwojowych (BUR). W 2016 r. Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego nie ogłosił konkursu na realizację projektów w ramach poddziałania X.2.1.

Ponadto, działania kierunkowe PNS są realizowane poprzez Podziałanie X.2.2 *Wdrożenie programów typu outplacement*, umożliwiające wsparcie projektów skierowanych głównie do osób, które straciły zatrudnienie z przyczyn dotyczących zakładu pracy w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy przed dniem przystąpienia do projektu oraz osób przewidzianych do zwolnienia lub zagrożonych tego typu zwolnieniem. W większości projektów rekrutacja ma charakter otwarty, więc przedsiębiorstwa w imieniu pracowników lub sami pracownicy zagrożeni zwolnieniem z pracy/przewidziani do zwolnienia mogą bezpośrednio zwrócić się

do operatorów/beneficjentów w celu uzyskania odpowiedniego wsparcia. Pomoc dla osób zagrożonych zwolnieniem/przewidzianych do zwolnienia lub zwolnionych obejmuje m.in.: szkolenia, doradztwo zawodowe, poradnictwo psychologiczne, staże i praktyki, bezzwrotne wsparcie dla osób zamierzających podjąć działalność gospodarczą. W ramach przedmiotowego poddziałania aktualnie prowadzone są 22 projekty o wartości ponad 36 mln zł, z czego 18 jest realizowanych od 2016 r. Lista instytucji/podmiotów udzielających wsparcia w zakresie Poddziałania X.2.2 zamieszczona jest na stronie <http://rpo.lodzkie.pl/images/2017/16-instytucje-udzielajace-wsparcia/lista-instytucji.pdf>

W województwie podlaskim działania zbieżne z realizacją założeń PNS zostały przewidziane w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 (RPOWP 2014-2020) i jego działaniach, bezpośrednio lub pośrednio ukierunkowanych na wsparcie powstawania nowych przedsiębiorstw, rozwój kadr, zwiększenie zdolności adaptacyjnych przedsiębiorstw, czy podniesienie jakości usług okołobiznesowych.

Przede wszystkim należy wskazać Działanie 2.4. *Adaptacja pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian*, przewidziane w ramach Priorytetu Inwestycyjnego (PI) 8v *Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian*. Adresatem wsparcia są mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, w tym właściciele/kadra zarządzająca. Realizowane formy wsparcia prowadzą do nabycia umiejętności planowania strategicznego oraz wdrażania nowoczesnych metod zarządzania przedsiębiorstwem, a także opracowania i implementacji planów adaptacyjnych i modernizacyjnych.

W tym samym działaniu i priorytecie inwestycyjnym przewiduje się również realizację szkoleń i innych usług rozwojowych, skierowanych, z jednej strony do kadry zarządzającej, z drugiej zaś, do pracowników w oparciu o daleko idącą indywidualizację i profesjonalizację usług rozwojowych. Aby ułatwić pracodawcom inwestowanie w kapitał ludzki zgodnie z indywidualnymi potrzebami w tym zakresie, wspierane jest podmiotowe finansowanie kształcenia, ponieważ to właśnie przedsiębiorcy powinni kształtować popyt na usługi szkoleniowe, które są do nich skierowane. Założona interwencja uwzględnia również wsparcie fakultatywne, jakim jest diagnoza potrzeb rozwojowych przedsiębiorstwa. Skuteczność działań w zakresie adaptacyjności przedsiębiorstw i ich pracowników uwarunkowana jest znajomością specyfiki rynku, dlatego też w Działaniu 2.4 zaplanowano wsparcie diagnozowania, ukierunkowane na przeprowadzenie badań i analiz, w połączeniu z elementami wdrożeniowymi, w zakresie zmian gospodarczych w regionie. Trafna diagnoza umożliwi zapobieganie oraz wczesne reagowanie na sytuacje kryzysowe

w przedsiębiorstwach. W ramach oferowanego wsparcia, w roku 2016 Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku rozpoczął realizację projektu (wyłonionego w trybie pozakonkursowym) polegającego na stworzeniu i funkcjonowaniu podmiotowego systemu finansowania usług rozwojowych w województwie podlaskim. Projekt będzie realizowany w okresie 20 sierpnia 2016 – 31 grudnia 2021. Łączna wartość projektu wynosi ok. 26 mln zł, w tym wartość dofinansowania UE wynosi ok. 22 mln zł.

Również w Działaniu 2.4 *Adaptacja pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian* zaplanowano wsparcie inicjatyw podejmowanych na poziomie lokalnym i regionalnym przez związki pracodawców i związki zawodowe, w szczególności, w zakresie: organizacji pracy, form świadczenia pracy, promocji podnoszenia kwalifikacji zawodowych, godzenia życia zawodowego i prywatnego, które mogą odegrać istotną rolę w procesie podnoszenia zdolności adaptacyjnych przedsiębiorstw w regionie. Dodatkowo przewidziano realizację działań zdefiniowanych w ramach procesu identyfikowania specjalizacji regionalnych, stanowiących instrument wsparcia przedsiębiorstw w procesach dostosowawczych i związanych w szczególności z procesami wdrażania innowacji. W roku 2016 nie ogłoszono konkursów dotyczących powyższego zakresu działań.

W **województwie śląskim** w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, w zakresie realizacji Polityki Nowej Szansy planuje się realizację następujących działań, finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego:

1. Oś priorytetowa VII Regionalny Rynek Pracy – Działanie 7.4 *Wspomaganie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie* – wsparcie typu outplacement dla pracowników przedsiębiorstw zagrożonych zwolnieniem, przewidzianych do zwolnienia lub zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Grupę docelową wsparcia stanowią pracownicy:

- a) przedsiębiorstw sektora MŚP;
- b) przedsiębiorstw przechodzących procesy restrukturyzacyjne;
- c) przedsiębiorstw odczuwających negatywne skutki zmiany gospodarczej;
- d) przedsiębiorstw znajdujących się w sytuacji kryzysowej;

zagrożeni zwolnieniem, przewidziani do zwolnienia lub osoby zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy (za wyjątkiem osób odbywających karę pozbawienia wolności).

W ramach Działania 7.4 nie przewiduje się możliwości kierowania wsparcia do byłych przedsiębiorców. Jednocześnie, wsparcie dla osób bezrobotnych lub pozostających bez zatrudnienia możliwe jest w ramach osi VII, gdzie w katalogu odbiorców znajdują się jako

priorytetowe osoby pozostające w szczególnej sytuacji na rynku pracy, jednak wśród tej kategorii nie wyróżniono byłych przedsiębiorców.

W 2016 r. ogłoszono dwa nabory w ramach Działania 7.4, które były prowadzone w okresie 28 października 2016 r. – 12 grudnia 2016 r.

2. Oś priorytetowa VIII *Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy – Działanie 8.2 Wsparcie potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw, przedsiębiorców i ich pracowników* w formule dostarczenia usług rozwojowych, doradczych, szkoleniowych zgodnych z potrzebami przedsiębiorstwa (m.in. usług w zakresie wsparcia kapitałowego, zarządzania i prowadzenia działalności gospodarczej, budowania i rozwoju biznesu, organizacyjnych, ekonomiczno-finansowych, prawnych, marketingowych, w zakresie zarządzania strategicznego, audytów strategicznych, szkolenia z transferu i komercjalizacji wiedzy oraz ochrony własności przemysłowej). Ponadto wspierany będzie rozwój kwalifikacji pracowników zgodnie z potrzebami pracodawców. Grupę docelową stanowią pracownicy przedsiębiorstw sektora MŚP, kadra zarządzająca przedsiębiorstwem sektora MŚP (za wyjątkiem osób odbywających karę pozbawienia wolności).

W 2016 r. ogłoszono trzy nabory w ramach Działania 8.2, z czego dwa zostały zakończone tj. 8.2.1. *Wsparcie dla przedsiębiorców i ich pracowników w zakresie rozwoju przedsiębiorstwa – ZIT*, 8.2.3. *Wsparcie dla przedsiębiorców i ich pracowników w zakresie rozwoju przedsiębiorstwa – konkurs* oraz jeden jest w trakcie naboru tj. 8.2.2. *Wsparcie dla przedsiębiorców i ich pracowników w zakresie rozwoju przedsiębiorstwa – RIT*.

W **województwie dolnośląskim** Polityka Nowej Szansy realizowana była w 2016 roku przez Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy w ramach RPO WD 2014-2020 poprzez wsparcie sektora przedsiębiorstw w dwóch Działaniach Osi 8 RPO *Rynek pracy*. W Działaniu 8.5 *Przystosowanie do zmian zachodzących w gospodarce w ramach działań outplacementowych* w listopadzie 2015 r. ogłoszono konkurs na realizację Działania 8.5, na który alokacja ogółem wynosiła ok. 13 mln zł (w tym budżet środków europejskich ok. 11 mln zł); nabór wniosków przeprowadzono w terminie od 11 stycznia 2016 r. do 04 kwietnia 2016 r. Celem działania była poprawa zdolności adaptacyjnych pracowników do zmian zachodzących w gospodarce w ramach działań outplacementowych. Grupę docelową stanowili pracodawcy przedsiębiorstw przechodzących procesy restrukturyzacyjne oraz ich pracownicy przewidziani do zwolnienia lub zagrożeni zwolnieniem w zakresie programów outplacementowych. Do dofinansowania wybrano 1 projekt, którego Beneficjentem jest Dolnośląska Agencja Współpracy Gospodarczej sp. z o.o. Wartość projektu wynosi ok. 12 mln zł (w tym dofinansowanie z UE: ok. 10 mln zł). Partnerami projektu są: Karkonoska

Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.; Agencja Rozwoju Regionalnego ARLEG S.A.; Agencja Rozwoju Regionalnego AGROREG S.A. Termin realizacji projektu przewidziany jest w okresie od 01 lipca 2016 r. do 31 sierpnia 2018 r. Projekt zakłada kompleksowy zestaw działań aktywizacyjnych dostosowanych do indywidualnych potrzeb uczestników, w tym doradztwo zawodowe, pośrednictwo pracy, poradnictwo psychologiczne, szkolenia, staże, dodatki relokacyjne, studia podyplomowe, wsparcie finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej w formie dotacji. Dotychczas w ramach projektu zrealizowano następujące działania: opracowano dokumentację projektową oraz dokumenty związane z doradztwem zawodowym, odbyły się spotkania uczestników z doradcami zawodowymi, tworzona jest baza ofert staży i baza ofert pracy w ramach projektu. Odbywały się również spotkania z potencjalnymi uczestnikami, zainteresowanymi podjęciem własnej działalności gospodarczej. Ponadto, zbadano rynek pod kątem zapotrzebowania na szkolenia zawodowe w ramach projektu, w poszczególnych regionach w kontekście potrzeb lokalnego rynku pracy. Zostały także zorganizowane spotkania z organizacjami zrzeszającymi pracodawców, instytucjami otoczenia biznesu, itp.

W ramach Działania 8.6 *Zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw i przedsiębiorców z sektora MMŚP*, w maju 2016 r. został ogłoszony konkurs na jego realizację. Alokacja ogółem wynosiła ok. 37 mln zł (w tym budżet środków europejskich – ok. 37 mln zł.). Nabór wniosków przeprowadzono od 09.06.2016 r. do 30.06.2016 r. Cel szczegółowy działania to poprawa konkurencyjności przedsiębiorstw i przedsiębiorców z sektora MMŚP. Grupę docelową stanowią mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa oraz ich pracownicy. Typ projektów ukierunkowany jest na wzrost konkurencyjności dolnośląskich mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw poprzez usługi realizowane w ramach Bazy Usług Rozwojowych pozwalające na rozwój przedsiębiorstwa i/lub jego pracowników, w szczególności nabycie lub potwierdzenie kwalifikacji, usprawnienie procesów lub obszaru działania przedsiębiorstwa, częściową lub całkowitą zmianę profilu działalności gospodarczej. Do dofinansowania został wybrany 1 projekt, którego Beneficjentem jest Agencja Rozwoju Regionalnego ARLEG S.A. Projekt realizowany jest w terminie od 1 listopada 2016 r. do 31 lipca 2019 r. Zakłada się, że w ramach projektu wsparcie skierowane zostanie do przedsiębiorców z sektora MMŚP oraz ich pracowników, w tym do 1402 MMŚP, 4120 osób pracujących (łącznie z pracującymi na własny rachunek). Rezultatem projektu ma być zrealizowanie własnych celów rozwojowych przez 1262 przedsiębiorstwa MMŚP oraz uzyskanie kwalifikacji bądź nabycie kompetencji przez 3707 osób pracujących w MMŚP. Dotychczas w ramach działania w listopadzie i grudniu 2016 r. zorganizowano spotkania

informacyjne dla przedsiębiorców oraz firm szkoleniowych zainteresowanych świadczeniem usług szkoleniowo-doradczych w ramach Bazy Usług Rozwojowych, stanowiącej portal wymiany informacji między dostawcami usług rozwojowych i przedsiębiorcami. Specjaliści ds. doradztwa przeprowadzali pierwsze spotkania doradcze z przedsiębiorcami w zakresie określenia potrzeb rozwojowych MMŚP oraz korzystania z systemu BUR. Przeprowadzono także działania związane z opracowaniem regulaminu rekrutacji i uczestnictwa w projekcie.

W województwie małopolskim w odniesieniu do 1. działania kierunkowego Polityki Nowej Szansy realizowane jest Działanie 3.2. w ramach RPO WM 2014-2020 *Promocja postaw przedsiębiorczych oraz potencjał IOB*. W zakresie promocji postaw przedsiębiorczych, przedmiotem wsparcia mogą być przedsięwzięcia z zakresu promocji przedsiębiorczości i kreowania postaw przedsiębiorczych, m.in. poprzez wzmocnienie systemu wspierającego proces rozwoju nowych firm (MŚP funkcjonujące na rynku nie dłużej niż 24 m-ce), w tym działających w oparciu o nowe technologie. Przewidziana jest także m.in. realizacja regionalnego programu wspierania przedsiębiorczości, który będzie służył wzmocnieniu systemu wspierającego proces inicjowania, tworzenia i rozwoju nowych firm, w szczególności działających w oparciu o nowe technologie.

W 2016 r., w terminie od 30 września do 28 października odbył się I nabór wniosków. W wyniku naboru wpłynęło 10 wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę ok. 26 mln zł. Całkowita kwota alokacji przewidziana w RPO WM na lata 2014-2020 na to działanie wynosi 26 mln zł.

W ramach Działania 3.4. Rozwój i konkurencyjność małopolskich MŚP RPO WM 2014-2020, poddziałanie 3.4.5 - Bony na doradztwo oferowane jest wsparcie dla przedsięwzięć służących zwiększeniu dostępności do wysokiej jakości, specjalistycznych usług doradczych, dostosowanych do potrzeb MŚP działających na rynku dłużej niż 24 miesiące. Pomoc udzielana w ramach bonów na doradztwo może wspomagać rozwiązywanie problemów wahań sezonowych w sprzedaży lub poprawić efektywność kosztową działalności przedsiębiorstwa.

Wsparcie w ramach bonu na doradztwo może zostać przeznaczone na zakup specjalistycznych usług doradczych o charakterze prorozwojowym (analizy i ekspertyzy prawne, ekonomiczne, marketingowe, techniczne), zgodnie ze zdiagnozowanym zapotrzebowaniem przedsiębiorstwa.

W ramach I naboru wniosków, który trwał od 31 grudnia 2016r. do 28 lutego 2017r., wpłynęły 32 wnioski o dofinansowanie na łączną kwotę 602 819 zł. Całkowita kwota alokacji przewidziana w RPO WM na lata 2014-2020 na to działanie wynosi 8,7 mln zł.

W województwie zachodniopomorskim w celu niesienia pomocy przedsiębiorstwom znajdującym się w trudnej sytuacji w ramach RPO WZ na lata 2014-2020 utworzono działanie 6.2, które stanowi wsparcie adresowane do przedsiębiorstw odczuwających negatywne skutki zmian gospodarczych oraz ich pracowników, mające na celu wspomaganie procesów adaptacyjnych. Celem tego instrumentu wsparcia jest zapobieganie lub rozwiązywanie sytuacji kryzysowych poprzez zapewnienie szybkiej reakcji na potrzeby mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. W ramach działania będzie możliwe uzyskanie wsparcia przez firmy, które odczuwają negatywne skutki zmian gospodarczych, w tym m.in. przekształcenie profilu działalności przedsiębiorstwa, optymalizację procesów zarządzania oraz budowanie strategii rozwoju przedsiębiorstwa. W okresie 2014-2020 alokacja przewidziana na działanie 6.2 wynosi 3 600 000 EUR. W roku 2016 nie wydatkowano środków na powyższe działanie.

W ramach RPO WZ 2014-2020 zaplanowane zostało również działanie 6.3, które wspiera osoby zwolnione, przewidziane do zwolnienia lub zagrożone zwolnieniem z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Podejmowane działania mają wspomóc przedsiębiorstwa i pracowników w procesie zmiany. W działaniu tym możliwe jest zapewnienie wsparcia dla osób tracących zatrudnienie z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w przypadku których pracodawca nie ma ustawowego obowiązku przygotowania planu zwolnień monitorowanych i nie prowadził, bądź nie będzie prowadził, żadnych działań wspierających w związku z dokonanym lub planowanym zwolnieniem z pracy, jak również w przypadku, w którym pracodawcy ten obowiązek mają. Zaplanowana alokacja w perspektywie finansowej 2014-2020 na działanie 6.3 wynosi 3 510 000 EUR. W 2016 roku nie wykorzystano środków przewidzianych na realizację powyższego działania.

W województwie opolskim w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 w zakresie działania kierunkowego pn. *Zapobieganie sytuacjom kryzysowym przedsiębiorstw*, planuje się wsparcie usług rozwojowych dla MSP i ich pracowników, m.in. doradztwo i szkolenia organizowane w systemie popytowym, ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach działania 7.5 *Szkolenia, doradztwo dla przedsiębiorców i pracowników przedsiębiorstw oraz adaptacyjność przedsiębiorstw*.

Ponadto w ramach tego działania będzie można ubiegać się o dofinansowanie działań typu outplacement, obejmujących m.in. doradztwo zawodowe, poradnictwo psychologiczne,

pośrednictwo pracy, szkolenia, studia podyplomowe, staże, praktyki zawodowe, subsydiowanie zatrudnienia, dodatek relokacyjny, wsparcie finansowe na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, w formie bezzwrotnej, połączone ze wsparciem pomostowym w postaci indywidualnych usług doradczych o charakterze specjalistycznym lub w postaci pomocy finansowej.

Budżet na działanie 7.5 stanowi 7,5 mln Euro środków z EFS, konkursy zaplanowano na rok 2017.

Mając na uwadze procesy restrukturyzacyjne w przedsiębiorstwach, **województwo lubuskie** wspiera osoby zwolnione lub przewidziane do zwolnienia, a nie same firmy. Zgodnie z zapisami Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020, jednym z celów szczegółowych Osi Priorytetowej 6 *Regionalny rynek pracy* w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 8v jest: *Upowszechnienie aktywizacji zawodowej osób zwolnionych lub przewidzianych do zwolnienia.*

Działanie 6.6 *Aktywizacja zawodowa osób zwolnionych lub przewidzianych do zwolnienia*, zakłada, iż wsparciem zostaną objęte przedsiębiorstwa przechodzące procesy restrukturyzacyjne oraz pracownicy zagrożeni utratą zatrudnienia lub będący w okresie wypowiedzenia oraz osoby zwolnione w krótkim terminie z przyczyn dotyczących zakładu pracy.

Oznacza to, że wsparcie w formie outplacementu uzyskają pracownicy restrukturyzowanych przedsiębiorstw. Programy outplacementowe i oferowany zakres usług będą tworzone z uwzględnieniem indywidualnych cech, umiejętności, oczekiwań i możliwości jego uczestników, jak również w zależności od sytuacji na lokalnym rynku pracy. Efektem będzie zaproponowanie odbiorcy jak największej liczby opcji dalszego rozwoju zawodowego oraz podjęcie wspólnej decyzji, co do kierunków dalszych działań.

Kompleksowym wsparciem objęte zostaną interwencje w zakresie: doradztwa zawodowego oraz poradnictwa psychologicznego, pośrednictwa pracy, szkoleń i kursów zawodowych, staży i praktyk zawodowych, subsydiowanego zatrudnienia, bonu na zasiedlenie.

W **województwie pomorskim** działania podjęte w obszarze ograniczania ryzyka upadłości przedsiębiorstw dotyczyły przede wszystkim poprawy w dostępie do finansowania dla podmiotów gospodarczych. W zakresie interwencji przewidzianej w ramach RPO Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020 znajdują się działania dotyczące m.in. przedsiębiorstw rozpoczynających i rozwijających działalność gospodarczą, świadczenia specjalistycznych usług doradczych przez instytucje otoczenia biznesu (w odpowiedzi na

potrzeby zgłaszane przez firmy) oraz kompleksowych działań i rozwiązań w zakresie aktywizacji zawodowej.

Szczególnym rodzajem wsparcia, przewidzianym do realizacji w ramach RPO WP jest działanie 5.6 Adaptacyjność pracowników w ramach 5 OP Zatrudnienie, związane z poprawą sytuacji osób zagrożonych zwolnieniem lub zwolnionych w związku z procesami restrukturyzacji w przedsiębiorstwie. Konkurs w ramach tego działania został ogłoszony w grudniu 2016 r.

W **województwie warmińsko-mazurskim** nie realizowano zadań wynikających bezpośrednio z Polityki Nowej Szansy, niemniej jednak w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 wdrażane były działania wpisujące się w założenia Polityki. Dotychczas w ramach działania 10.5 *Wsparcie pracowników i osób zwolnionych poprzez działania outplacementowe* przeprowadzono cztery nabory wniosków, w wyniku których podpisano trzy umowy na dofinansowanie o łącznej kwocie 9,1 mln zł.

W **województwie wielkopolskim** zgodnie z zapisami PNS instytucje regionalne przewidziane zostały jako podmioty odpowiedzialne/współpracujące w odniesieniu do realizacji Działania 1. w zakresie zapobiegania sytuacjom kryzysowym przedsiębiorstw. Wśród zaplanowanych w nim instrumentów przewidziano usługi informacyjno-doradcze dla przedsiębiorstw.

W ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 uwzględniono usługi doradcze dla przedsiębiorców, które są częścią szerszych, kompleksowych, projektów odnoszących się do inkubacji przedsiębiorstw, internacjonalizacji, podnoszenia stopnia innowacyjności, konkurencyjności oraz wsparcia procesów adaptacyjnych. Wydzielenie tego rodzaju wsparcia z poziomu monitorowania WRPO nie jest jednak możliwe, tym bardziej wydzielenie doradztwa dotyczącego sytuacji kryzysowych z ogólnych wydatków na doradztwo.

Należy podkreślić, że działania podejmowane przez PARP oraz instytucje wspierające przedsiębiorców na poziomie regionalnym, w dużym stopniu realizują działanie mające na celu wyposażenie przedsiębiorców w odpowiednią wiedzę na temat radzenia sobie z sytuacjami kryzysowymi w przedsiębiorstwie. Projekt Early Warning dopiero się rozpoczął, trudno więc na tym etapie dokonać oceny jego skuteczności. Pamiętać należy również, że jest to projekt o charakterze pilotażowym, dlatego należy wnikliwie przyglądać się, czy zaproponowane rozwiązania przystają do specyfiki polskiej gospodarki, przy założeniu, że

korzystanie ze sprawdzonych doświadczeń krajów, mających większe doświadczenie niż Polska w pomocy dla przedsiębiorców stających w obliczu kryzysu z pewnością jest słusznym kierunkiem działania.

Pomoc informacyjno-doradcza dla przedsiębiorców, świadczona na poziomie regionalnym, w wielu przypadkach wykracza poza działania o charakterze prewencyjnym wobec występowania sytuacji kryzysowej. Obejmuje ona szeroko rozumiane przekazywanie wiedzy i informacji w zakresie zarządzania firmą i podnoszenie kompetencji, co oczywiście może skutkować zmniejszeniem podatności przedsiębiorstwa na trudności. Jednakże trudno jest zaobserwować, aby regiony przewidywały działania, które dotyczą pomocy skierowanej wyłącznie do firm w trudnościach. Jest to prawdopodobnie spowodowane szczególnym spektrum zagadnień i koniecznością zapewnienia wyspecjalizowanych kadr w tym zakresie. Wydaje się, że realizacja projektu Early Warning pomoże wypracować schematy pomocy oraz przygotować doradców w tym zakresie.

2. OGRANICZANIE RYZYKA LIKWIDACJI PRZEDSIĘBIORSTW (POZASĄDOWE I SĄDOWE FORMY NAPRAWY I RESTRUKTURYZACJI)

Obowiązująca od 1 stycznia 2016 r. ustawa z dnia 15 maja 2015 r. – *Prawo restrukturyzacyjne* (Dz. U. z 2016 r. poz. 1574 z późn. zm.) otwiera nowe możliwości zapobiegania likwidacji zadłużonych przedsiębiorstw. Ustawa oferuje przedsiębiorcom cztery rodzaje postępowań restrukturyzacyjnych do wyboru, w zależności od ich potrzeb i aktualnej sytuacji finansowej. Postępowanie restrukturyzacyjne ma na celu restrukturyzację przedsiębiorstwa dłużnika, obejmującą jego zobowiązania, majątek, sposób zarządzania i zatrudnienie. Tym samym jest to instrument, który realnie umożliwia rzetelnym przedsiębiorcom skuteczną restrukturyzację lub podjęcie nowej działalności, po szybkim i efektywnym postępowaniu upadłościowym o charakterze likwidacyjnym. Należy zauważyć, że procedury restrukturyzacyjne zyskują coraz większą popularność wśród przedsiębiorców, przyczyniając się jednocześnie do zmiany nastawienia społecznego do zjawiska upadłości i szeroko rozumianego pojęcia porażki biznesowej. Wskazuje na to niższa niż w roku ubiegłym liczba złożonych wniosków o upadłość oraz niższa liczba ogłoszonych upadłości. Tabela wskaźników na str. 38 pokazuje wprowadzić mniejszą niż w roku ubiegłym liczbę upadłości układowych, ale w tabeli została wskazana jedynie liczba układow orzeczona zgodnie z przepisami prawa upadłościowego. W związku z wejściem w życie z początkiem 2016 r. Prawa restrukturyzacyjnego, planowana jest w 2018 r. modyfikacja ww. wskaźnika, idąca w kierunku uwzględniania również liczby układow zawartych w następstwie postępowań restrukturyzacyjnych. Pozwoli to ocenić, na ile wprowadzone rozwiązania prawne umożliwiają zachowanie pierwszeństwa restrukturyzacji nad likwidacją przedsiębiorstwa i które z nich jest najbardziej efektywne.

Jako istotny element wsparcia przedsiębiorstw w procesie restrukturyzacji, Polityka Nowej Szansy wskazuje program pomocowy, umożliwiający uzyskanie przez przedsiębiorców pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację, pn. „Polski program pomocy na ratowanie i restrukturyzację małych i średnich przedsiębiorstw”, zgłoszony w dniu 12 listopada 2015 r. (sprawa nr SA.43594 (2015/N)) został zatwierdzony przez Komisję Europejską decyzją z dnia 29 sierpnia 2016 r., ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym UE (C 369/1) w dniu 7 października 2016.

Pozytywna decyzja została podjęta przez KE na podstawie deklaracji władz polskich w zakresie wprowadzenia modyfikacji przepisów krajowych, stanowiących podstawę

przedmiotowego programu pomocowego, tj.: *ustawy z dnia 15 maja 2015 r. Prawo restrukturyzacyjne* oraz *rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa z dnia 20 marca 2015 r. w sprawie pomocy publicznej udzielanej w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorców*. (Dz. U. z 2016 r. poz. 1756). Wprowadzenie zmian ma na celu uszczegółowienie obowiązujących przepisów oraz zapewnienie pełnej zgodności notyfikowanego programu pomocowego z Komunikatem Komisji - *Wytyczne dotyczące pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji* (Dz. Urz. UE C 249 z 31.07.2014, str. 1).

W odpowiedzi na decyzję KE **Ministerstwo Sprawiedliwości** w listopadzie 2016 r. rozpoczęło prace nad nowelizacją *Prawa restrukturyzacyjnego* pod kątem wprowadzenia zmian sugerowanych przez KE.

W 2016 r. w **Ministerstwie Skarbu Państwa** również prowadzone były prace nad projektem rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie pomocy publicznej udzielanej w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorstw, uwzględniającego uwagi KE. Prac tych nie ukończono ze względu na zmiany wprowadzone reformą zarządzania mieniem państwowym.

Przepisy ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. - *Przepisy wprowadzające ustawę o zasadach zarządzania mieniem państwowym* (Dz. U. z 2016 r., poz. 2260) uchyliły ustawę z dnia 8 sierpnia 1996 r. o *zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa* (Dz. U. z 2016 r., poz. 154 z późn. zm.), która zawierała delegację do wydania ww. rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa i jednocześnie upoważniała Ministra Skarbu Państwa do udzielania pomocy na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorców w oparciu o przepisy tego rozporządzenia. W wyniku tych zmian dotychczas obowiązujące rozporządzenie utraciło moc. Pojawiła się zatem konieczność wydania nowej regulacji.

W związku z powyższym do nowelizacji ustawy – *Prawo restrukturyzacyjne* włączony został przepis zawierający delegację do wydania przez Ministra Rozwoju i Finansów rozporządzenia regulującego warunki, zasady i tryb udzielania pomocy na ratowanie lub restrukturyzację oraz wskazującego podmiot udzielający tej pomocy. Z kolei Minister Rozwoju i Finansów przystąpił do przygotowania projektu tego rozporządzenia.

Z danych przekazanych przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, pochodzących ze sprawozdań podmiotów udzielających pomocy, przekazywanych na podstawie art. 32 *ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej*

(Dz. U. z 2016 r. poz. 1808 z późn. zm.) wynika, iż w 2016 r. żaden podmiot nie otrzymał pomocy publicznej na ratowanie lub restrukturyzację.

W 2016 r. w Ministerstwie Skarbu Państwa rozpatrzono pięć wniosków przedsiębiorców o udzielenie pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację w sektorze MŚP, udzielanej przez Ministra Skarbu Państwa, jednakże nie udzielono, w oparciu o ww. wnioski, żadnej pomocy. Trzy wnioski nie spełniły wymogów formalnych ze względu na brak uzupełnienia wymaganych dokumentów w wyznaczonym terminie. Pozostałe dwa wnioski zostały rozpatrzone odmownie ze względu na brak spełnienia kryteriów określonych w wytycznych Komisji Europejskiej.

Trwające w roku 2016 r. prace nad zmianami regulacji, stanowiącymi ww. program pomocowy nie zostały ukończone, co spowodowało, że udzielanie pomocy małym i średnim przedsiębiorstwom w ramach programu nie było możliwe². Udzielanie pomocy podmiotom w trudnej sytuacji z przeznaczeniem na ich ratowanie i restrukturyzację wymaga więc uprzedniego notyfikowania projektu tej pomocy Komisji Europejskiej zgodnie z art. 108 ust. 3 TFUE.

Niezależnie od pomocy, jaka ma być udzielana przedsiębiorcom w oparciu o przepisy w zakresie pomocy publicznej na ratowanie lub restrukturyzację przedsiębiorstw, pomoc dla przedsiębiorców w trudnej sytuacji oferuje również **Zakład Ubezpieczeń Społecznych**. Przedsiębiorcy mogą otrzymać wsparcie w ramach realizowanego projektu pn. „Obsługa Płatnika Strategicznego”, którego celem jest usprawnienie obsługi kluczowych klientów Zakładu, tj. płatników strategicznych, poprzez powołanie Opiekunów Płatników Strategicznych. Indywidualne podejście do obsługi kluczowych płatników składek ma sprzyjać budowaniu relacji z nimi, a tym samym poszerzać ich wiedzę w obszarze ubezpieczeń społecznych. Opiekun samodzielnie identyfikuje problemy związane z obowiązkami płatnika składek wobec Zakładu oraz reaguje na problemy zgłaszane przez płatników składek, a następnie proponuje i wdraża rozwiązania. Sprzyja temu częsty kontakt oraz możliwość zorganizowania szkoleń ukierunkowanych na potrzeby danego płatnika. Opiekun monitoruje stan rozliczeń płatników i informuje ich o stanie konta. W przypadku pojawienia się zadłużenia wspiera płatnika poprzez umożliwienie kontaktu z doradcą ds. ulg i umorzeń, który przedstawi propozycję dobrowolnych form spłaty należności (np. układ ratalny, odroczenie terminu płatności).

² W chwili obecnej projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo restrukturyzacyjne, po akceptacji Stałego Komitetu Rady Ministrów i dokonaniu niezbędnych korekt o charakterze legislacyjnym na posiedzeniu komisji prawniczej, zostanie przedłożony Radzie Ministrów. Projekt rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie pomocy publicznej udzielanej w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorców znajduje się w uzgodnieniach wewnątrzresortowych.

W 2016 r. wdrożony został w Zakładzie projekt „Optymalizacja obsługi ulg i umorzeń”, którego głównym założeniem było wydzielenie grupy doradców. Płatnicy składek, którzy mają problemy finansowe, mogą liczyć na wsparcie Zakładu przy wyborze sposobu spłaty zadłużenia. Indywidualny doradca do spraw ulg i umorzeń uwzględni ich sytuację i jednocześnie pomoże w ustaleniu takiej formy spłaty zadłużenia, która pozwoli w szczególności na dalsze funkcjonowanie płatnika składek, a jednocześnie zapewni stałe wpływy, w szczególności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne. Z usług doradcy mogą skorzystać wszyscy płatnicy składek, którzy mają problemy ze spłatą należności z tytułu składek. Doradca otacza klienta opieką już na etapie kompletowania wniosku, w szczególności, jeżeli chodzi o: rozłożenie zadłużenia na raty, odroczenie terminu płatności składek, utrzymanie w mocy zawartej już umowy, zmianę warunków udzielonej ulgi czy umorzenie należności z tytułu składek.

Doradca pomaga również wypełnić dokumentację niezbędną do udzielenia ulgi przez Zakład, informuje o etapach rozpatrywania wniosku oraz wspiera płatnika w trakcie spłaty należności, w przypadku zmiany jego sytuacji finansowej. Z doradcą można się kontaktować osobiście w placówkach Zakładu oraz telefonicznie. Wykaz terenowych jednostek Zakładu, w których funkcjonuje stanowisko doradcy ds. ulg i umorzeń, wraz z numerami telefonów, pod którymi można umówić się na spotkanie z doradcą, znajduje się na stronie www.zus.pl. Z indywidualnej pomocy Zakładu mogą skorzystać nie tylko płatnicy składek, którzy mają problemy finansowe. O poradę można poprosić zawsze, gdy pojawią się bieżące problemy z rozliczaniem składek.

Jednocześnie należy zauważyć, że Zakład nie gromadzi danych dotyczących nakładów finansowych oraz źródeł finansowania działań podjętych do końca roku 2016. Działania te były finansowane z bieżących środków na funkcjonowanie Zakładu, przy czym nie prowadzono z tego tytułu oddzielnej ewidencji.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie prowadzi działań, które wpisują się bezpośrednio w Politykę Nowej Szansy, niemniej jednak istnieją instrumenty pozwalające na realizację ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, zgodnie z *ustawą z dnia 11 października 2013 r. o szczegółowych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy (Dz. U. z 2013, poz. 1291 z późn. zm.)* zadań mających na celu udzielenie pomocy finansowej na dopłaty do wynagrodzeń dla pracowników zagrożonych zwolnieniami przez przedsiębiorców, u których przejściowo pogorszyły się warunki prowadzenia działalności gospodarczej. Z ustawy mogą skorzystać przedsiębiorcy w rozumieniu art. 4 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie prowadzenia działalności

gospodarczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 672 z późn. zm.), u których wystąpił spadek obrotów gospodarczych nie mniej niż 15% w ciągu kolejnych 6 miesięcy w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień złożenia wniosku, którzy nie zalegają w regulowaniu zobowiązań podatkowych, składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych lub Fundusz Pracy oraz wobec których nie zachodzą przesłanki do ogłoszenia upadłości. Na realizację ustawy przeznaczono środki na wypłaty świadczeń z FGŚP w okresie przestoju ekonomicznego lub obniżonego wymiaru czasu pracy oraz środki z Funduszu Pracy na dofinansowanie kosztów szkolenia pracowników objętych przestojem ekonomicznym lub obniżonym wymiarem czasu pracy. Maksymalny limit wydatków na realizację ustawy w latach 2013 – 2022 został określony w art. 30 ust.1 pkt 1 lit. a-j oraz pkt 2 lit. a-j ustawy. Z ww. rozwiązania mogli skorzystać przedsiębiorcy, z którymi została zawarta umowa do dnia 30 czerwca 2014 r. Po tej dacie, na potrzeby Rady Ministrów, prowadzony jest monitoring stopy bezrobocia na poziomie krajowym. W przypadku zmian wystąpienia dynamiki bezrobocia równej lub wyższej niż 7% w dwóch kolejnych miesiącach, Rada Ministrów wyda akty wykonawcze konieczne dla określenia m.in. kwoty pomocy, która może być udzielona na podstawie ustawy i okresu stosowania tej pomocy, kierując się przewidywanymi potrzebami dotyczącymi tej pomocy oraz uwzględniając stan dostępnych środków. Wydanie rozporządzeń poprzedzone jest zasięgnięciem opinii Rady Dialogu Społecznego na temat sytuacji na krajowym rynku pracy oraz informacji na temat tej dynamiki oraz bieżącej informacji o wynikach w gospodarce sporządzonej w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki.

Na podstawie art. 23a ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1256) Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – Dysponent Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych – może ponadto, w zakresie należności nieobjętych układem w postępowaniu restrukturyzacyjnym, zawrzeć z dłużnikiem, który zawarł układ z wierzycielami w postępowaniu restrukturyzacyjnym, porozumienie w przedmiocie określenia warunków zwrotu należności, w szczególności rozłożyć na raty lub odroczyć termin spłaty należności, o ile prowadzi to do odzyskania należności w całości.

Realizacja działania „Opracowanie programu pomocowego na ratowanie i restrukturyzację”, pozostającego w zakresie drugiego działania kierunkowego PNS pn. *Ograniczanie ryzyka przedwczesnej upadłości* została zahamowana w związku z planami reformy zarządzania mieniem państwowym, zawartymi w Uchwale Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2016 r. W dokumencie tym zakładano likwidację Ministerstwa Skarbu Państwa, które udzielało

dotychczas takiej pomocy i które miało jej nadal udzielać w ramach programu pomocowego. W tym samym czasie Komisja Europejska zaakceptowała przedstawiony przez Polskę program pomocowy pod warunkiem dokonania w aktach prawnych, które go stanowiły zmian, dostosowujących udzielanie pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację do zasad określonych w Wytycznych. Wobec pewnej już koncepcji likwidacji podmiotu udzielającego pomocy, jak i utratą mocy istotnych w tym zakresie aktów prawnych, nastąpiła konieczność przygotowania nowych regulacji i podjęcia decyzji co do instytucji/organu, który ma udzielać pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację. Tym samym działanie to nie mogło być zrealizowane, tak jak zaplanowano. Należy jednakże podkreślić, że podjęte przez Ministra Rozwoju oraz Ministra Sprawiedliwości działania legislacyjne umożliwią zakończenie procesu opracowania programu pomocowego, co z kolei pozwoli w dalszej kolejności, na jego uruchomienie.

3. SPRAWNE PRZEPROWADZENIE LIKWIDACJI PRZEDSIĘBIORSTW (SĄDOWE FORMY RESTRUKTURYZACJI I LIKWIDACJI)

Podstawę prawną wdrożenia rozwiązań służących usprawnieniu procesu likwidacji przedsiębiorstwa stanowi ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. *Prawo upadłościowe* znowelizowana uchwaloną 15 maja 2015 r. ustawą *Prawo restrukturyzacyjne*. Ustawa weszła w życie 1 stycznia 2016 r.

W ramach działań służących podniesieniu kwalifikacji sędziów orzekających w sprawach upadłościowych, przede wszystkim w zakresie zagadnień ekonomicznych, Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury w 2016 r. przeprowadziła następujące szkolenia, których tematyka wpisuje się w zakres Polityki Nowej Szansy:

1. C13/15 „Ekonomia i Finanse, Zjazd II (Zjazd I odbył się w 2015 r.)
2. K8/15 „Ekonomia i finanse w prawie gospodarczym”, Zjazd II (Zjazd I odbył się w 2015 r.)
3. C 10/16 „Ekonomia i finanse” – szkolenie obejmowało dwa zjazdy, każdy po 16 godzin lekcyjnych i było skierowane do sędziów orzekających w szeroko rozumianym pionie cywilnym
4. K14/16 „Ekonomia i finanse” – szkolenia dwuzjazdowe, obejmujące łącznie 32 godziny szkoleniowe, skierowane do sędziów orzekających w sprawach karnych oraz prokuratorów.

Krajowa szkoła przystąpiła również do konkursu w ramach programu PO WER z projektem „Szkolenia z zakresu prawa gospodarczego i cywilnego dla kluczowych kadr sądownictwa”. We wniosku wskazała, że szkolenia mają zostać zorganizowane w okresie od listopada 2017 r. do października 2018 r. dla obszaru apelacji lubelskiej i rzeszowskiej.

Włączenie do PNS działania pn. „Szkolenia dla sędziów orzekających w sprawach upadłościowych z zakresu wiedzy ekonomicznej i finansowej” miało na celu umożliwienie pracownikom wymiaru sprawiedliwości poszerzenia wiedzy w tym zakresie, co w konsekwencji powinno przełożyć się na podniesienie efektywności postępowań upadłościowych, w szczególności w zakresie skrócenia czasu postępowania. Jak wskazano w tabeli na str. 37, wskaźnik dotyczący średniego czasu trwania postępowania upadłościowego nie uległ zmianie względem roku 2015. Wydaje się, że poziom wiedzy ekonomicznej sędziów orzekających w sprawach upadłościowych może być jednym z czynników wpływających na długotrwałość postępowania, jednakże z pewnością nie jest to

czynnik kluczowy. Należałoby zatem dokonać, przy aktywnym udziale resortu sprawiedliwości analizy przyczyn, dla których wskaźnik w tym zakresie nie ulega zmianie. Postulat ten został zawarty w rekomendacjach przedstawionych w końcowej części raportu. W ramach działania „Wprowadzenie elektronicznego obiegu dokumentów związanych z procedurami sądowymi”, Ministerstwo Sprawiedliwości realizuje projekt pn. Centralny Rejestr Restrukturyzacji i Upadłości, finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach POWER.

Realizacja projektu rozpoczęła się 1 listopada 2016 r. i potrwa do końca 2018 r. Celem projektu jest poprawa jakości wydawanych orzeczeń oraz zwiększenie skuteczności ich egzekwowania.

Głównym założeniem interwencji publicznej, której wsparcie planowane jest w projekcie, jest stworzenie nowych lepszych warunków do wychodzenia podmiotów gospodarczych z trudnej sytuacji gospodarczej, w tym wprowadzenie skutecznych instrumentów pozwalających na przeprowadzenie restrukturyzacji przedsiębiorstwa dłużnika i zapobieżenie jego likwidacji, a w konsekwencji zachowanie miejsc pracy oraz co do zasady możliwość nieprzerwanego realizowania kontraktów.

Rezultatem projektu będzie optymalizacja procesów restrukturyzacyjnych i upadłościowych, scentralizowanie dostępu do informacji w zakresie tych procesów oraz nowy stan prawny w obszarze prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego z uwzględnieniem przepisów rozporządzenia PE i Rady. W ramach projektu utworzony zostanie system CRRU, który będzie zgodny z wymaganiami art. 5 ust. 4 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. 2015 poz. 978) w szczególności umożliwi uczestnikom postępowania wnoszenie pism do sądu w postaci elektronicznej. W ramach projektu planuje się przygotowanie i opublikowanie wykonawczych przepisów prawa regulujących działanie CRRU.

4. WSPARCIE PONOWNEGO PODEJMOWANIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ – TZW. „NOWY START”

Na etapie konsultacji międzyresortowych Regionalnych Programów Operacyjnych, Ministerstwo Gospodarki przekazało w 2014 r. rekomendacje w sprawie potrzeby umieszczenia w tych dokumentach zapisów umożliwiających podjęcie działań ukierunkowanych na wsparcie ponownego podejmowania działalności gospodarczej – tzw. „nowy start”. Na ich podstawie urzędy marszałkowskie mogłyby realizować, w kolejnych latach obowiązywania Regionalnych Programów Operacyjnych, działania informacyjno-doradcze oraz oferować wsparcie psychologiczne dla przedsiębiorców sektora MŚP, doświadczonych porażką biznesową. Uzyskane z urzędów marszałkowskich informacje o planach w zakresie wdrażania „nowego startu”, podobnie jak w roku ubiegłym, wskazują, że regiony w przeważającej części nie realizują działań w tym obszarze.

Niektóre regiony deklarują działania, które ich zdaniem, można potraktować jako wsparcie w ramach „nowego startu”.

W **województwie małopolskim**, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego 2014 – 2020, wsparcie przewidziane jest w Działaniu 8.3 *Wsparcie na zakładanie działalności gospodarczej, poddziałanie 8.3.1. Wsparcie na zakładanie działalności gospodarczej w formie dotacji*. W ramach realizowanych projektów, wnioskodawca oferuje uczestnikom kompleksowe wsparcie obejmujące szkolenia i/lub doradztwo przygotowujące do rozpoczęcia działalności gospodarczej, przyznanie wsparcia finansowego (dotacji) na rozpoczęcie działalności gospodarczej w wysokości do 6-krotności przeciętnego wynagrodzenia za pracę oraz działania na rzecz wsparcia i rozwoju młodych stażem przedsiębiorców w początkowym okresie rozwijania działalności gospodarczej (do 12 miesięcy) poprzez udzielanie wsparcia doradczego, szkoleniowego, konsultacyjnego.

W ramach I naboru wniosków, który miał miejsce w styczniu 2016r., wpłynęło 108 wniosków o dofinansowanie. W wyniku oceny formalno-merytorycznej 5 projektów zostało rekomendowanych do dofinansowania na kwotę ok. 99 mln zł. Całkowita kwota alokacji przewidziana w RPO WM na lata 2014-2020 na to działanie wynosi 111,2 mln zł.

W ramach *Działania 8.4. Rozwój kompetencji kadr i adaptacja do zmian, poddziałanie 8.4.1 Rozwój kompetencji kadr sektora MŚP* realizowane jest wsparcie umożliwiające podniesienie kompetencji i kwalifikacji kadr sektora MŚP zgodnie ze zgłaszanym w tym zakresie zapotrzebowaniem ze strony przedsiębiorstw. Realizacja interwencji oparta jest na podmiotowym systemie finansowania, w którym decydującą rolę w zakresie wyboru i kreacji

usług rozwojowych odgrywać ma przedsiębiorca. To przedsiębiorca, po przeanalizowaniu bieżących potrzeb rozwojowych pracowników lub własnych, dokonuje wyboru adekwatnej usługi (szkoleniowej, doradczej), z której skorzystać mogą jego pracownicy lub on sam.

W ramach naboru wniosków, który trwał od czerwca do sierpnia 2016 r. wpłynęły 2 wnioski o dofinansowanie na łączną kwotę 156 467 816 zł. Żaden ze złożonych wniosków nie uzyskał pozytywnej oceny formalno-merytorycznej. Całkowita kwota alokacji przewidziana w RPO WM na lata 2014-2020 na to działanie wynosi 87,7 mln zł.

W województwie podlaskim, aktywności zbieżne z zaplanowanym w PNS wspieraniem ponownego podejmowania działalności gospodarczej przewidziano w *Działaniu 2.3. Wspieranie powstawania i rozwoju podmiotów gospodarczych*, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego 2014-2020. Rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia jest jedną z form skutecznego przeciwdziałania bezrobociu, a także stymulowania rozwoju ekonomicznego i społecznego. Wsparcie oferowane w ramach działania, kierowane jest do osób bezrobotnych, poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo, zwłaszcza tych, które znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, tj. osób starszych po 50 roku życia, kobiet, osób z niepełnosprawnością, osób długotrwale bezrobotnych oraz niskowyzkwalifikowanych. Jednocześnie pomoc dla osób bezrobotnych i biernych zawodowo spoza grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji stanowi nie więcej niż 20% alokacji w ramach tego działania. Podstawowym rodzajem interwencji jest pomoc finansowa na rozpoczęcie działalności gospodarczej. W celu zapewnienia trwałości nowopowstających przedsiębiorstw, zapewnia się kompleksowe, zarazem indywidualnie dostosowane wsparcie, obejmujące - poza wsparciem finansowym - usługi doradcze w zakresie zasad prowadzenia własnego biznesu oraz wsparcie szkoleniowe, w tym szkolenia specjalistyczne w dziedzinie podejmowanej działalności gospodarczej. Fundamentem takiego podejścia jest usługa doradcza, która przede wszystkim zweryfikuje umiejętności oraz predyspozycje osoby, chcącej założyć działalność gospodarczą. Beneficjenci wsparcia mogą korzystać również ze wsparcia pomostowego w początkowej fazie funkcjonowania przedsiębiorstwa. W roku 2016 został rozstrzygnięty konkurs w ramach *Działania 2.3* ogłoszony w roku 2015. Do dofinansowania zostało wyłonionych 8 projektów na łączną kwotę ok. 14 mln zł, w tym dofinansowanie ze środków UE wyniosło ok. 14 mln zł. W grudniu 2016 roku, w ramach działania ogłoszono następny konkurs, który zostanie rozstrzygnięty w roku 2017.

Pośrednią realizację założeń PNS, szczególnie w zakresie prowadzenia wsparcia doradczego, psychologicznego oraz coachingu czy mentoringu, dla osób, które ogłosiły upadłość

przedsiębiorstwa, można potencjalnie odnaleźć w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podlaskiego 2014-2020 w *Działaniu 2.1. Zwiększanie zdolności zatrudnieniowej osób pozostających bez zatrudnienia oraz osób poszukujących pracy przy wykorzystaniu aktywnej polityki rynku pracy oraz wspieranie mobilności zasobów pracy*. W jego ramach, wsparcie w obszarze aktywizacji zawodowej jest skierowane do osób bezrobotnych, poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo, w tym również osób, które wcześniej prowadziły swoje przedsiębiorstwa. Wsparcie, w odpowiedzi na zidentyfikowane u tych osób trudności i bariery, charakteryzuje się zindywidualizowanym i kompleksowym podejściem do ich przezwyciężania. Przedsięwzięcia podejmowane w tym zakresie obejmują instrumenty i usługi rynku pracy, w tym przede wszystkim te, wskazane w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, takie jak: poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy, wsparcie psychologiczno-doradcze osób wchodzących i powracających na rynek pracy oraz na początkowym etapie zatrudnienia, warsztaty oraz szkolenia z zakresu technik aktywnego poszukiwania pracy i ich praktycznego zastosowania. Ponadto wsparcie obejmuje pomoc w zdobywaniu doświadczenia zawodowego oraz nabyciu umiejętności adaptacji w miejscu pracy, m.in. poprzez subsydiowanie zatrudnienia, staże, praktyki zawodowe. Odpowiedni dobór instrumentów, z szerokiego katalogu dostępnych form wsparcia, oparty jest na indywidualnej diagnozie potrzeb wspieranej osoby i umożliwia udzielenie wsparcia wysokiej jakości oraz prowadzi do poprawy sytuacji uczestnika projektu na rynku pracy. Wsparcie ma służyć uzyskaniu możliwie wysokiej efektywności zatrudnienia. W roku 2016 Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku, w ramach Działania 2.1, wyłonił (w trybie pozakonkursowym) 14 projektów realizowanych przez Powiatowe Urzędy Pracy na łączną kwotę o. 13 mln zł. Realizacja projektów obejmowała cały 2016 r. Podano również wyniki konkursu rozpoczętego w 2015 roku. W jego ramach wyłoniono do realizacji 10 projektów. W roku sprawozdawczym przeprowadzono również jeden nabór wniosków w trybie konkursowym, którego termin rozstrzygnięcia został wyznaczony na początek roku 2017.

W **województwie podkarpackim**, w sposób pośredni, w realizację założeń PNS będą wpisywać się działania skierowane do osób bezrobotnych, planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej, określone w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podkarpackiego 2014-2020 w *Działaniu 7.3 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości* oraz w *Działaniu 7.7 - Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości – Zintegrowane inwestycje terytorialne*, z których skorzystać mogą również osoby bezrobotne ubiegające się o dotację na ponowne rozpoczęcie działalności gospodarczej przy spełnieniu warunku, że nie posiadały

wpisu do ewidencji działalności gospodarczej w okresie 12 miesięcy bezpośrednio poprzedzających dzień złożenia wniosku.

Wsparcie w ramach *Działania 7.3* realizowane jest za pośrednictwem instrumentów zarówno zwrotnych jak i bezzwrotnych. Do końca 2016 r. ogłoszone zostały 2 nabory wniosków w trybie konkursowym, realizowane jako wsparcie bezzwrotne oraz 1 nabór w trybie pozakonkursowym w zakresie wsparcia zwrotnego.

Pierwszy nabór wniosków w trybie konkursowym przeprowadzony został na przełomie listopada i grudnia 2015 r. Ogólna pula środków jaka została przeznaczona na dofinansowanie projektów wyniosła ok. 68 mln zł, w tym środki UE stanowiły ok. 61 mln zł. Do dofinansowania (po zwiększeniu alokacji) wybrano 32 projekty na kwotę dofinansowania ok. 127 mln zł, w tym wkład UE wyniósł ok. 111 mln zł. Ostatecznie podpisanych zostało 31 umów o dofinansowanie (1 beneficjent odstąpił od podpisania umowy) na kwotę dofinansowania ok. 124 mln zł przy wkładzie UE wysokości ok. 108 mln zł.

Ogłoszenie kolejnego naboru miało miejsce w listopadzie 2016 r. Nabór ten prowadzony był w trybie pozakonkursowym dla projektu Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK). Wsparcie w ramach projektu, w formie pożyczki na preferencyjnych warunkach, jest skierowane do osób bezrobotnych, chcących podjąć działalność gospodarczą. Ogólna pula środków jaka została przeznaczona na dofinansowanie projektu wynosiła ok. 28 mln zł, w tym środki UE stanowiły ok. 25 mln zł. Złożony przez BGK projekt pozakonkursowy został wybrany do dofinansowania; jego całkowita wartość wyniosła ok. 29 mln zł, z czego dofinansowanie stanowiło ok. 28 mln zł, w tym wkład UE wyniósł ok. 25 mln zł.

Drugi nabór w trybie konkursowym ogłoszony został w grudniu 2016 r.

W **województwie lubuskim** w zakres czwartego działania kierunkowego Polityki Nowej Szansy wpisuje się *Działanie 6.6 Aktywizacja osób zwolnionych lub przewidzianych do zwolnienia* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubuskiego 2014-2020. Zakłada ono, iż wsparciem zostaną objęte przedsiębiorstwa przechodzące procesy restrukturyzacyjne oraz pracownicy zagrożeni utratą zatrudnienia lub będący w okresie wypowiedzenia oraz osoby zwolnione w krótkim terminie z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Oznacza to, że wsparcie, w ramach outplacementu, uzyskają pracownicy restrukturyzowanych przedsiębiorstw. Programy wsparcia i zakres oferowanych usług będą tworzone z uwzględnieniem indywidualnych cech, umiejętności, oczekiwań i możliwości jego uczestników, jak również w zależności od sytuacji na lokalnym rynku pracy. Efektem będzie

zapropnowanie odbiorcy jak największej liczby wariantów dalszego rozwoju zawodowego oraz podjęcie wspólnej decyzji, co do kierunków dalszych działań.

W 2016 r. w ramach przeprowadzonego konkursu dla *Działania 6.6* wybrano do dofinansowania 1 wniosek i podpisano umowę na kwotę dofinansowania ok. 629 tys. zł.

W ramach **Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego** na lata 2014-2020, przewidziano także działania outplacementowe. *Działanie 7.4 Wspomaganie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie* dotyczy wsparcia typu outplacement dla pracowników przedsiębiorstw zagrożonych zwolnieniem, przewidzianych do zwolnienia lub zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Pomoc przeznaczona jest dla pracowników: przedsiębiorstw sektora MŚP, przedsiębiorstw przechodzących procesy restrukturyzacyjne, przedsiębiorstw odczuwających negatywne skutki zmiany gospodarczej, przedsiębiorstw znajdujących się w sytuacji kryzysowej, a także pracowników zagrożonych zwolnieniem, przewidzianych do zwolnienia lub osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy (za wyjątkiem osób odbywających karę pozbawienia wolności).

W ramach Działania 7.4 nie przewiduje się możliwości kierowania wsparcia do byłych przedsiębiorców. Jednocześnie, wsparcie dla osób bezrobotnych lub pozostających bez zatrudnienia możliwe jest w ramach osi VII, gdzie w katalogu odbiorców znajdują się jako priorytetowe osoby pozostające w szczególnej sytuacji na rynku pracy, jednak wśród tej kategorii nie wyróżniono byłych przedsiębiorców. Jednocześnie, wsparcie dla osób bezrobotnych lub pozostających bez zatrudnienia możliwe jest w ramach osi VII, gdzie w katalogu odbiorców znajdują się jako priorytetowe osoby pozostające w szczególnej sytuacji na rynku pracy, jednak wśród tej kategorii nie wyróżniono byłych przedsiębiorców.

W 2016 r. ogłoszono dwa nabory w ramach Działania 7.4, które były prowadzone w okresie 28.10.2016 r. do 12.12.2016 r., tj.:

- 7.4.1 Outplacement – ZIT;
- 7.4.2 Outplacement – konkurs.

Działania związane ze wsparciem ponownego podejmowania działalności gospodarczej w ramach RPO **Województwa pomorskiego** są wpisane w ogół działań podejmowanych w kierunku finansowego wspierania założenia nowej firmy. Nie dyskryminują one w żaden sposób osób, które poniosły wcześniej porażkę biznesową i zmuszone były do likwidacji przedsiębiorstwa.

W kontekście wspierania podejmowania działalności gospodarczej, szczególne znaczenie miał konkurs ogłoszony w ramach działania 5.7 Nowe mikroprzedsiębiorstwa, w ramach 5 OP Zatrudnienie. Konkurs został ogłoszony 14 stycznia 2016 r., nabór wniosków odbywał się w terminie 18.02. – 10.03. 2016 r. Na konkurs wpłynęły 154 wnioski, z czego 22 o łącznej wartości blisko 53 mln zł zostały rekomendowane do dofinansowania. Działanie to pełni szczególną rolę w procesie wspierania rozwoju przedsiębiorczości w woj. Pomorskim i jest ukierunkowane na zapewnienie trwałości nowoutworzonych mikroprzedsiębiorstw. W ramach działania realizuje się projekty zapewniające kompleksowe wsparcie związane z rozpoczęciem działalności przez osoby znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, w szczególności poprzez doradztwo szkolenia, pomoc prawną, pomoc finansową oraz wsparcie pomostowe w postaci usług doradczo-szkoleniowych. Poza wsparciem dotacyjnym osoby planujące podjąć działalność gospodarczą bądź rozwinąć już istniejącą mogły korzystać ze zwrotnych instrumentów finansowych za pośrednictwem Inicjatywy JEREMIE za pośrednictwem Banku Gospodarstwa Krajowego.

Powołano Pomorski Fundusz Rozwoju Sp. z o.o. w miejsce projektu realizującego dotychczas JEREMIE. Aktywa wypracowane w ramach JEREMIE zostały przekazane do Pomorskiego Funduszu Rozwoju i tym samym zwrotne instrumenty finansowe są nadal dostępne dla przedsiębiorców, w tym start-upów.

W województwie pomorskim zapewnienie przedsiębiorcom dostępu do finansowania, w tym firm znajdujących się w załóżkowej fazie działalności, jest traktowane priorytetowo. przedsiębiorcy mogą korzystać z dostępu do informacji o potencjalnych źródłach finansowania ich pomysłów w ramach programów regionalnych, krajowych i międzynarodowych. Na terenie województwa w ramach Sieci Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich, koordynowanej przez MR, funkcjonuje Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Gdańsku oraz 5 punktów lokalnych. Świadczą one szeroki wachlarz usług związanych m.in. z informowaniem o warunkach, kryteriach i procedurach przyznawania dotacji oraz przedstawieniem „krok po kroku” procesu ubiegania się o dofinansowanie. Ponadto p. informacyjne organizują także w wielu lokalizacjach spotkania informacyjne oraz szkolenia dla beneficjentów i potencjalnych beneficjentów, w tym spotkania tematyczne dotyczące możliwości dofinansowania dla osób zakładających/prowadzących działalność gospodarczą. Osoby planujące nowy start mają zatem dostęp do kompleksowych usług doradczo szkoleniowych i bezpośredniej pomocy finansowej zwrotnej i dotacyjnej.

Podobnie jak w latach poprzednich, regiony traktują działania outplacementowe jako działania w ramach „nowego startu”, prawdopodobnie ze względu na podobieństwo form wsparcia, jakie są wykorzystywane przy pomocy dla osób zwalnianych z pracy oraz osób ponownie podejmujących działalność gospodarczą. Chodzi o takie instrumenty jak: doradztwo psychologiczne, doradztwo zawodowe, pomoc w szukaniu nowego miejsca pracy, określenie optymalnej ścieżki rozwoju zawodowego i osobistego, finansowanie szkoleń, kursów doszkalających, również doradztwo w zakresie rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej. Tymczasem **idea „nowego startu” jest wsparcie przedsiębiorców, którzy ponieśli porażkę, mają z tego tytułu jakieś doświadczenia i chcą podjąć kolejną działalność już w oparciu o nowe pomysły, ale i nabytą wiedzę praktyczną. Dlatego doradztwo dla takich osób musi być szczególnego rodzaju, zarówno pod względem formy, jak i zawartości merytorycznej.** Podobieństwo form wsparcia nie jest równoznaczne z podobnym zakresem merytorycznym pomocy.

Z kolei jako działania o charakterze prewencyjnym, regiony najczęściej wskazują wsparcie, dotyczące rozwoju kompetencji przedsiębiorców, również w zakresie zarządzania strategicznego, zgodnie ze wskazaną w Polityce Nowej Szansy zasadą, że zarządzanie strategiczne jest jednym z istotniejszych sposobów zminimalizowania kryzysu w firmie.

Poniżej znajduje się tabela, która pokazuje, w których województwach zostały zaplanowane lub podjęte w 2016 r. działania mające charakter usług informacyjno-doradczych dla przedsiębiorców w zakresie przeciwdziałania sytuacjom kryzysowym oraz działania w ramach „nowego startu”. Te regiony, które zostały wskazane jako mające działania w obszarze nowego startu, są to regiony zgłaszające działania typu outplacement lub działania, których celem jest upowszechnienie aktywizacji zawodowej.

TABELA

Tabela 1. Regiony, które uwzględniły w Regionalnych Programach Operacyjnych interwencję w ramach I i IV działania kierunkowego Polityki Nowej Szansy

<i>Lp.</i>	<i>Województwo</i>	<i>Zapobieganie sytuacjom kryzysowym przedsiębiorstw</i>	<i>Wsparcie ponownego podejmowania działalności gospodarczej–„nowy start”</i>
1.	dolnośląskie	X	brak danych
2.	kujawsko-pomorskie	brak danych	brak danych
3.	lubelskie	brak danych	brak danych
4.	lubuskie	brak danych	X
5.	łódzkie	X	brak danych

6.	małopolskie	X	X
7.	mazowieckie	brak danych	brak danych
8.	opolskie	X	brak danych
9.	podkarpackie	X	X
10.	podlaskie	X	X
11.	pomorskie	X	X
12.	śląskie	X	X
13.	świętokrzyskie	brak danych	brak danych
14.	warmińsko-mazurskie	X	brak danych
15.	wielkopolskie	brak danych	brak danych
16.	zachodniopomorskie	X	brak danych

DZIAŁANIA PROMOCYJNE

W Polityce Nowej Szansy zaplanowano, że wdrażaniu działań z poszczególnych obszarów kierunkowych będzie towarzyszyła kampania promocyjna skierowana na zbudowanie sprzyjającego klimatu wokół wysiłków, jakie podejmują przedsiębiorcy wobec kryzysu w firmie oraz wokół działań zmierzających do przeciwdziałania stygmatyzacji osób, doświadczonych porażką biznesową.

W grudniu 2016 r. odbyła się konferencja inauguracyjna projektu Early Warning Europe, Działania zaplanowane w ramach projektu Early Warning Europe, którego celem jest zbudowanie systemu wsparcia przedsiębiorstw, które znalazły się w sytuacji kryzysowej lub widzą u siebie pierwsze oznaki nadciągających trudności są w pełni komplementarne z działaniami zaplanowanymi w ramach Polityki Nowej Szansy. Ich efektem będzie umożliwienie przedsiębiorcom uzyskanie pomocy zgodnej z aktualnymi potrzebami przedsiębiorcy.

Dalsze działania promocyjne zostały przewidziane w przypadku uruchomienia programu pomocowego na ratowanie i restrukturyzację. Ze względu na fakt, iż rozpoczęcie jego funkcjonowania zostało przesunięte wskutek konieczności dokonania zmian legislacyjnych, również działania informacyjne i promocyjne w tym zakresie będą miały miejsce w dalszych latach funkcjonowania Polityki Nowej Szansy.

REKOMENDACJE:

1. W dalszym ciągu kluczową pozostaje rekomendacja dotycząca jak najszybszego wdrożenia programu pomocowego na ratowanie i restrukturyzację dla małych i średnich przedsiębiorstw. Uruchomienie programu jest uzależnione od wejścia w życie nowelizacji ustawy – Prawo restrukturyzacyjne, która zawiera delegację do wydania przez Ministra Rozwoju i Finansów *rozporządzenia w sprawie pomocy publicznej udzielanej w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorców*. Znowelizowana ustawa, razem z wydanym rozporządzeniem, stanowiąc „Polski program pomocy na ratowanie i restrukturyzację małych i średnich przedsiębiorstw” umożliwi skrócenie procedury udzielania pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację, a w dalszej kolejności, zmniejszy obciążenia administracyjne po stronie przedsiębiorców. Projekty po wejściu w życie programu pomocowego nie będą już wymagały notyfikacji KE – decyzja o udzieleniu pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację będzie podejmowana wyłącznie na poziomie krajowym³.
2. Rekomenduje się kontynuowanie prac nad opracowaniem i wdrożeniem systemu wsparcia przedsiębiorstw w trudnościach oraz ponownie rozpoczynających działalność gospodarczą – program Early Warning. Wykorzystanie w tym celu doświadczeń innych państw, uczestniczących w projekcie, zwiększa pewność powodzenia przedsięwzięcia przejawiającego się we wdrożeniu systemu wsparcia przedsiębiorców⁴.
3. Podtrzymuje się rekomendację wskazującą, że wsparcie w ramach „nowego startu” oraz działania szkoleniowo-doradcze w obszarze promowania i rozwijania zarządzania strategicznego w MŚP powinny być rozwijane na poziomie regionalnym – tego rodzaju wsparcie powinno znajdować się jak najbliżej ostatecznego beneficjenta.
4. Podtrzymuje się rekomendację o konieczności zintensyfikowania działań obejmujących tzw. „nowy start”. Podobnie jak w roku ubiegłym, na podstawie informacji nadsyłanych przez regiony, można zaobserwować, że Regionalne Programy Operacyjne nie zawierają instrumentów skierowanych wyłącznie do przedsiębiorców, którzy ponieśli porażkę biznesową i chcąc nadal pozostać na rynku, potrzebują szczególnego wsparcia, głównie w podjęciu nowej działalności gospodarczej po doznaniu porażki. Wiele regionów zapewnia wprawdzie pomoc dla osób podejmujących działalność gospodarczą, nie

³ W chwili obecnej projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo restrukturyzacyjne, po akceptacji Stałego Komitetu Rady Ministrów i dokonaniu niezbędnych korekt o charakterze legislacyjnym na posiedzeniu komisji prawniczej, zostanie przedłożony Radzie Ministrów. Projekt rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie pomocy publicznej udzielanej w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorców znajduje się w uzgodnieniach wewnątrzresortowych.

⁴ System ten jest tworzony w ramach projektu pn. Early Warning System, opisanego w pkt. 1 „Zapobieganie sytuacjom kryzysowym przedsiębiorstw”, na str. 3-4

wykluczając z niej byłych przedsiębiorców, ale nie ma działań wyłącznie dedykowanych „re-starterom”. Brak wyodrębnionych usług w tym zakresie może skutkować tym, że nie będzie specjalistycznej pomocy dla doświadczonych porażką przedsiębiorców, chcących na nowo podjąć działalność. Duża część regionów w ramach składania sprawozdań z realizacji przypisanych im w PNS zadań, do zakresu „nowego startu” w dalszym ciągu zalicza działania o charakterze outplacementu, mające charakter aktywizacji zawodowej pracowników zwolnionych z pracy lub zagrożonych zwolnieniem. Z tego względu rekomenduje się nawiązanie bliższej współpracy z Urzędami Marszałkowskimi w celu dokonania ewentualnych zmian w Regionalnych Programach Operacyjnych, zmierzających do wydzielenia działań dla „re-starterów”, uwzględniających specyfikę tej grupy beneficjentów, uzasadniającą wyodrębnienia dla niej specjalnych usług.

5. Niezależnie od powyższej rekomendacji proponuje się rozważenie rozszerzenia grupy docelowej beneficjentów „nowego startu” o osoby fizyczne, które doznały porażki biznesowej i wskutek tego ogłosiły upadłość lub zamknęły działalność gospodarczą, co jest zgodne z zapisem dotyczącym Polityki Nowej Szansy zawartym w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Z doświadczeń innych państw wynika, że takie wsparcie, sytuujące się o krok wcześniej niż pomoc dla przedsiębiorców, którzy już podjęli ponowną działalność gospodarczą, pozwala na bardziej skuteczne wyeliminowanie błędów popełnianych w trakcie zakończonej działalności gospodarczej i koncentrowanie się na efektywnym wykorzystywaniu nabytych w trakcie prowadzenia firmy doświadczeń. Jest zasadne rozważenie propozycji udzielania tej pomocy, obok działań zapisanych w RPO, również z poziomu centralnego, z wykorzystaniem operatorów na poziomie regionalnym, ze środków Programu Operacyjnego POWER w ramach działania „Zwiększenie zdolności adaptacyjnych MMŚP w trudnościach lub ponownie podejmujących działalność gospodarczą (tzw. nowy start)”. Pozwoli to na rozwinięcie pomocy dla „re-starterów”, zwłaszcza w sytuacji, gdy nie będzie możliwości wyodrębnienia działań tego typu w RPO.
6. W celu zapewnienia oddziaływania instrumentów wypracowanych w ramach PNS rekomenduje się kontynuowanie działań informacyjno-promocyjnych oraz zwiększenie promocji w zakresie „nowego startu”, skierowanej nie tylko do beneficjentów wsparcia, ale również do regionów w celu zapewnienia ich współpracy w zakresie stworzenia działań dla „re-starterów”.
7. Rekomenduje się przeprowadzenie analizy na temat utrzymywania się bez zmian wskaźnika dotyczącego średniego czasu postępowania upadłościowego.

8. Rekomenduje się zmianę wskaźników pod kątem uwzględnienia danych dotyczących liczby postępowań restrukturyzacyjnych na tle ogólnej liczby postępowań upadłościowych. Jest to podyktowane wzrastającym zainteresowaniem instrumentami oferowanymi przez ustawę – Prawo restrukturyzacyjne.

Tabela 2. Wskaźniki monitorowania realizacji *Polityki Nowej Szansy*

Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika 2012	Wartość wskaźnika w trzecim roku obowiązywania dokumentu (2016)	Zakładana wartość wskaźnika w roku docelowym (2020)	Źródło danych
Liczba przedsiębiorstw, które utrzymały działalność (%): - po upływie 12 miesięcy (%) - w perspektywie pięcioletniej (%)*	76,6 (2011-2012) +0,1 vs 2008-2009 31,8 (2007-2012) +0,4 vs 2004-2009	80,1 (2013-2014) 68,9 (2015-2016) 31,4 (2009-2014)	Więcej niż 80 Więcej niż 40	GUS
Liczba złożonych wniosków o upadłość	4 091	3 100	2 500	MS
Liczba ogłoszonych upadłości (udział % ze złożonych wniosków)	877 (21,4%)	588 (18,97%)	50% złożonych wniosków	MSiG
Stosunek liczby upadłości układowych ** do likwidacyjnych (%)	166/711	36/522	(50/50)	MSiG
Średni czas postępowania upadłościowego	36 miesięcy	36 miesięcy	12 miesięcy	MS/ World Bank Raport „Doing Business”
Liczba MŚP, którzy otrzymali wsparcie na ratowanie i restrukturyzację	3	0	100	MSP/ UOKiK
Liczba planów naprawy (rozwoju) wdrożonych w ramach ISR /przedsiębiorstw w trudnościach, które otrzymają wsparcie w projekcie Early Warning***	9	0	100	PARP
Liczba przeprowadzonych przedsięwzięć promocyjnych w ramach Polityki Nowej Szansy	0	1	min. 10	ZM

* Z powodu zmiany metodologii gromadzenia danych, nie ma informacji dotyczącej pięcioletniego wskaźnika przeżywalności przedsiębiorstw za lata 2010-2015; zmiany metodologii w kierunku uwzględnienia takich danych są planowane w nieokreślonej przyszłości.

** W tabeli podano jedynie liczbę upadłości układowych orzeczonych zgodnie z przepisami prawa upadłościowego. W związku z wejściem w życie od 1 stycznia 2016 r. przepisów o postępowaniach restrukturyzacyjnych, należy również wskazać liczbę zawartych układow na podstawie Prawa restrukturyzacyjnego – 281, w tym: postępowanie o zatwierdzenie układu – 8; przyspieszone postępowanie układowe – 143; postępowanie układowe – 36; postępowanie sanacyjne – 58. Planuje się modyfikację wskaźnika, w kierunku uwzględniania liczby postępowań restrukturyzacyjnych, w latach następnych.

*** Wskaźnik zostanie zmieniony – projekt OSR zakończył się w 2015 r., projekt COSME rozpoczął się w grudniu 2016 r., ale wsparcie przedsiębiorców w ramach projektu będzie miały miejsce w 2017 r., stąd zmieniany wskaźnik nie ma wartości w 2016 r. Liczba planów rozwoju wdrożonych w ramach ISR w roku 2015 wyniosła 64.